

На једном плакату пише: „Србија се налази на Балкану. Балкан у Европи. Европу представљају европски народи. Србија мора постати члан европске породице народа... Србија није изоловано острво... Србија је саставни део Европе“ Затим следи да без европске заједнице никоме, па ни некоме у Србији, нема живота: „Србине, ти с правом желиш лепшу будућност... А она се налази у Европи. Српски народ постаће члан велике европске породице народа... Србија више неће бити монета за поткусуривање... Отпочеће нов, бољи живот, рад ће бити вреднован и поштована приватна својина, нестаће страха од нових ратова и људи ће се посветити подизању благостања...“ Ако сте помислили да су ове речи изrekli политичари ДС, Г17 или ЛДП, или пак њима склони новинари и аналитичари - варате се. Ово је садржај нацистичког плаката из времена окупације током Другог светског рата (књига др Косте Николића *Немачки ратни плакат у Србији 1941-1945*

). Невероватно, али истинито. Оно што упада у очи јесте да би тадашњи нацистички плакат о „европској будућности Србије“ могао и данас да прође, само да се уместо нацистичког кукастог крста ставе жуте звездице ЕУ.

„ОКУПАЦИОНЕ ХРОНИКЕ“

Чини се да се историја понавља, ал' ко што би рекао чика Маркс - као фарса. У јадној и напаћеној Србији на делу је једна пропаганда која, као и онда, има за циљ да сломи отпор народа и да га милом или силом „утера у Европу“. Као и данас, и онда се говорило како ће у „Новој Европи“ бити инвестиција и послова за наш народ (додуше, писало је на „оном“ плакату - „Немачка има посла за све“) и како ће Србија просперирати ако прихвати тренутно стање као неминовност. „Само“ треба да заборави делове своје територије и делове свога народа ван сужене Србије. Такво капитулантство се представља као реалистична политика. Као и онда, и данас се тврди да је било какав отпор узалудан и да „Европа нема алтернативу“.

Свесни смо разлика између класичне и постмодерне окупације, али су и поред свега овакве аналогије између ондашње и садашње пропаганде - „Европа нема алтернативу“ - заиста фрапантне. Много шта се променило у свету и код нас, али су неке важне ствари

очигледно остале готово исте. Пре свега, реч је о жалосном стању духа код наше политичке и интелектуалне елите када се суочи с иоле тежим изазовима. Слабост карактера, корумпираност, малодушност, дефетизам, али и горе од тога, јесу појаве “дугог историјског трајања” код нас. Фасцинира неподношљива лакоћа с којом значајан део наше елите пристаје на све неправде које се наносе нашем народу. Није реткост да се арогантна сила која се на нас намери с њихове буде оправдавана, па чак и да се готово сва одговорност за „деведесете“ свали на наш “примитивни” и “бунтовни” народ. С тим у вези су и напади на оне који као “авантуристи” или “митомани” не желе да се помире с таквим стањем и који настоје да се тој и таквој неправди пружи отпор. Дакле, не само да мазохистички оправдавају сваку историјску и тренутну неправду која нам је нанета, већ и нападно агресивно оцрњују оне који мисле другачије. Интелектуална сцена садашње Србије и по томе, нажалост, подсећа на “окупационе хронике” светског рата.

За разлику од ситуације у време „оног рата“, када смо имали класичну окупацију целе наше територије, она је сада “степенована”, у смислу да је директно окупиран само један њен део, а да су под различитим степенима контроле одређене сфере целокупног живота у Србији. Велики део политичке елите и медија, али и финансија и привреде, директно су, или посредно - преко тајкуна, под контролом или доминацијом странаца. И то баш оних који нам одузимају Косово. Постмодерна окупација, или неколонијални однос доминације, не подразумева директно војно присуство (иако га не искључује) јер се контрола над неким друштвом остварује више “мекшим” механизмима (економија, медији, НВО сектор, интелектуална елита...). Пре свега, она циља на ментално и духовно сламање сваког отпора наметнутим неправедним решењима („Машане, преломи мозак“).

Стога не чуди како су наши медији и “политички коректни” политичари, аналитичари и остали медијски посленици тако агилно и синхронизовано кренули у медијску кампању обрачуна с онима који су спремни да се одупру сецесији Косова. Циљ је дезавуисати оне који би по том питању нешто да ураде (што и није нарочит изазов – но, то је друга тема), али и, да се изразимо речником војне пропаганде, “сломити вољу за отпором и борбом код становништва”. Настоји се постићи фаталистичко прихватање свега што планирају да ураде на овим просторима као „историјске неминовности“ (а што се неће, нажалост, завршити на Косову).

Но за разлику од 1941, када се отпор демонстрирао узимањем оружја у руке и “одласком у шуму”, данас се од наше елите тражи много мања жртва. Данас је потребно само не пристати на сецесију као “реалност”. Од нас се “тражи” не да ратујемо за Косово, већ да “не-оружаним средствима” барем сачувамо остатке националног достојанства. Но, не желе нам „приуштити“ ни то да не морамо одмах да капитулирамо.

Но, како видимо, и то минимално опирање таквој страшној неправди, као што је рецимо “привремено повлачење амбасадора” (што је потез без тежине), изазива медијску констернацију. То је довело до кампање у којој учествује већина медија, а од стране оних који сваки отпор сецесији виде као “митоманску” и “ратнохушкачку политику”. Тренутно је у Србији на сцени невероватни медијски излив “страха од изолације”, а заправо је реч о кампањи наметања срамног дефетизма. Кампања страха од “повратка у деведесете” је прљава кампања којом се не покушава само победити политичке противнике, већ и сломити воља народа.

На дневном реду није никакав “јуриш на Косово”, како то подмеће Драгољуб Мићуновић, или сигурно није реч о некаквој “митоманској” политици, како рече други гуру српске политичке елите, Добрица Ћосић, у свом интервјуу у Новостима. Иако ова два „седа старца“ код нас наводно представљају два пола политичке и интелектуалне сцене, они су много ближи но што се на први поглед чини. Ето, и сада су се нашли „на истом задатку“ и обојица на готово идентичан начин врше замену теза око Косова. Морамо приметити и то да када су њих двојица из “старе гарде” морали да се директно укључе у медијску кампању против “патриота” који би да нас „одвуку у изолацију & самоизолацију“ значи да је враг однео шалу. Очигледно је да се води, ако не одсудна - а оно важна битка за “српске душе”.

Оно што је јасно јесте да „Косовска дилема“ многе ствари и многе људе чини „транспарентним“. Ако је било дилема око нечега или некога више је не би требало бити. Косово се заиста показује као суштинска линија поделе и „камен спотицања“ многих. Ако је неке користи од свега овога, онда је то што на “Косову” све, или готово све, маске падају. Показује се каква је у суштини наша “демократска” или “патриотска” прича.

Само неко ко је неупућен у ствари или, пак, ко робује површним и помодним идеолошким поделама може да се пита како то да су се ова два стара “мудраца” нашли на истом задатку? Задатак говори више од идеолошких фраза јер је реч о задатку “уразумљивања Срба”, којима треба предочити да је сваки отпор узалудан. Но, не остају на томе већ прелазе и на дисквалификовање и денунцирање оних који су вољни да нешто ураде по питању сецесије Косова. Не само да не верују да се ишта може постићи, већ очајнички желе својим “активним нихилизмом” и друге да спрече да нешто ураде. Није реч о томе колико наше патриоте имају озбиљан и промишљен план деловања, већ о томе да се и симболичан отпор у виду “повлачења амбасадора” и “дипломатских нота” панично проглашава неразумним и опасним. Свако нормалан би се упитао одакле толика малодушност наше политичке и интелектуалне елите коју представљају Мићун и Добрица.

Тај “проактивни дефетизам” се до сада вешто увијао у обланде европејства и патриотизма, а заправо их негира јер су европске државе и демократије градили храбри и одлучни људи, а не они који би малаксали на првој препреци. Ниједан прави Европљанин не би говорио да је неправедно одузимање дела територије “реалност” и да на олтару “евроинтеграција” мора све да се жртвује. Да би неко био прави Европљанин мора прво бити патриота. Па и амерички “оци оснивачи” у сукобу с Лондоном нису слушали оне који су говорили да морају “прихватити реалност”. Њима се ваљда не може пребацити да су „митомани“.

КОРЕНИ ФИЛОЗОФИЈЕ ДЕФЕТИЗМА

Убеђени смо да ни једна европска нација нема такву слабу, колебљиву и кукавну елиту као ми. Одакле таква малодушности код наше елите, било она европејске или патриотске оријентације? Тај дефетизам нам изгледа тако дубок и јак да представља једино око чега постоји „консензус“ унутар наше, иначе подељене, политичке и интелектуалне елите.

Корен те свеопште “раслабљености” је дубок и лежи у неаутентичности и неукорењености наше политичке и културне елите. Озбиљне европске елите су настале и развијале се из корена сопствене традиције и историјског искуства, док се у Србији, у последња два века, кретало другим путем. Наиме, када је започет процес вестернизације Србије, он је био постављен на темељима ризичног експеримента у коме се настојала елиминисати сва прошлост као лоша, или се пак “транзиција” привремено маскирала неким традиционалним формама. Прво су заговарали радикалнији просветитељски оријентисани духови, а друго они национал-роматичарски настројени. Данашња подела на европејце и патриоте у грубим цртама одговара тој много старијој подели.

Но, како онда тако и данас, у великој мери такво европејство и такав патриотизам нису оригинали већ лоши фалсификати. То нису интегралне, из традиције израсле, форме мишљења и делања, већ културолошке травестије које, само споља, невештом оку личе на оно што желе да буду. Радикалан прекид веза са сопственом историјом и традицијом је довео до појаве једне сасвим неаутентичне и паразитске елите која, стога, нема осећај припадности свом народу. Па, стога, ни осећање дуга према заједници из које је изашла.

У неким малигнијим облицима, попут некадашњег верског конвертитства, али и код новијег “титоистичког дискурса” или, данас, “радикалног европејства”, дешава се и потпуно отуђење од сопствене заједнице. А то аутоматски значи и отуђење од оног аутентичног европског у нашој традицији и историји. Да би неко био Европљанин прво мора бити свој, утемељен у свом идентитету и свом “аутентичном начину живота”. Европску културу нису градили апатриди, нихилисти и радикални индивидуалисти већ људи који су имали јак осећај припадности и дуга према својој заједници. Само осећај заједничке прошлости и идеала - у садашњости могу бити основ некакве будућности.

Немогуће је створити ни државу, а ни успешну економију, без утемељености у сопственој прошлости и традицији. Прво сведочи свака старија читанка историје, а за ово друго је довољно прочитати Макса Вебера (*Етика протестантизма и дух капитализма*). Успешан политички или привредни систем се може изграђивати само ако је у складу с основним врлинама и вредностима једне заједнице. То наши модернизатори “просветитељске” или “патриотске” оријентације нису схватили, иако је јасно да је за било какав успех потребно да човек (или заједница) зна ко је и одакле потиче, да има јаке везе с људима око себе и онима пре њега. Без јасног идентитета нема ни виталне заједнице, а без ње нема ни политичког организовања, а ни успешне економије. Они који мисле да граде државу или економију на тлу дезинтегрисаног идентитета и радикалног индивидуализма – граде кућу на песку. Таква грађевина нема никакву будућност, па ни ону “европску”.

Стога је борба за Косово (чак и ако прихватимо капитулантска „мишљења гуруа”) - борба за очување идентитета, а онда и колико толико пристојне материјалне егзистенције. Одустајањем од Косова ми не губимо само Косово, већ и много више – своје самопоштовање и своје сећање. Народ који се одрекне себе и својих светиња није поштован ни од себе самог ни од других, па се може надати само новим понижењима и поразима, а, наравно, и “реалном паду стандарда”. Без јасног идентитета нема ни праве егзистенције – коју можемо схватити и филозофски и колоквијално као “материјалну егзистенцију”. Или српски речено – онај који не зна ко је и одакле је не може знати ни где иде.

“СРПСКИ ЈЕРУСАЛИМ”

Да би било јасније зашто се морамо борити за Косово чак и ако немамо шансе (а то није сасвим тачно), илустроваћемо једним историјским примером. Јеврејска заједница је изгубила своју државу и земљу, али је свој идентитет вековима градила и одржавала на вери у Јерусалим као свети град и на нади да ће се једном тамо вратити. Вероватно су и они имали неких мудраца који су мислили да је то “нереално” и “митоманско”, али они то

нису смели изговорити ако нису били спремни да ризикују изолацију.

Тако је јеврејска заједница опстајала два миленијума без државе и Јерусалима - на “ирационалној” вери и нади. Она их је одржавала на окупу, она им је давала самосвест и снагу у тешким временима. Без те вере и наде јеврејски народ би се вероватно до сада, у целини или, бар, у великом делу, асимиловао и сигурно не би био кадар да обнови своју државу.

Но чак и да нису успели да се врате у Палестину, Јевреји су успели у нечему важнијем – опстали су као народ, и у многим земљама су изузетно успешна заједница. Али сигурно не зато што су зарад неких обећаних “интеграција” били спремни да се одрекну Јерусалима, већ напротив - они су се уједињавали на тој “ирационалној вери”. На њој су јачали свој “социјални капитал”, који је увек темељ и друштвеног и економског успеха. Закључак је једноставан - да су, можда, у неком времену послушали неког “рационалног мудраца” и заборавили Јерусалим (они су имали клетву “Јерусалиме, ако те заборавим нека ме заборави моја десница рука”), они данас ни би имали ни државу, а ни економски успешну заједницу.

Стога, ако заговорницима филозофије дефетизма и заборава ништа не значе приче о очувању идентитета, онда би требало да промисле о томе како њихова прича води и у економску слабост. Свака успешна економија је заснована на самосвесној заједници (па чак и без државе, како је некад било у случају Јевреја) која “чува своје светиње”, ма какве оне биле. Њима се чини, а то агресивно желе и другима да наметну, да је њихово јалово компромисерство нешто “рационално” и “прагматично”, а оно је кратковидна политика која већ на следећом историјском искушењу води у пораз, јер подрива и слаби вољу за опстанком. Библијска мудрост каже да морамо више да се чувамо оних који нам убијају вољу за животом но оних који нас физички угрожавају. Таква духовна ентропија препуштања “чарима интеграција”, коју заговарају “стари мудраци”, може се маскирати и у бригу за судбину народа и у “вољу за Европом”, али она ипак остаје, кад маске спадну, обичан кукавичлук и жалосна саможивост.